

Notitie Respijtzorg Midden-Drenthe 2016

Inleiding

Bij de vaststelling van de Actualisatienota Mantelzorg 2013-2017 in juni 2015 door de gemeenteraad van Midden-Drenthe is ook afgesproken dat de gemeente met een aanvullende notitie over respijtzorg komt. In die Actualisatienotita Mantelzorg werd al een definitie van respijtzorg vastgesteld in hoofdstuk 4.3 Die definitie blijft leidend.

De aanvullende notitie is klaar. Het doel van deze notitie was het in beeld brengen van de mogelijkheden die er binnen de gemeente zijn voor respijtzorg en waar nog hiaten zitten binnen het gemeentelijk beleid.

Respijtzorg is in twee stromen te typeren, enerzijds de vrijwillige respijtzorg en anderzijds de professionele respijtzorg. Zoals u in de notitie ook kunt lezen is de vrijwillige respijtzorg wel goed geregeld in onze gemeente maar wordt er nog weinig gebruik van gemaakt. De professionele respijtzorg daarentegen is nog niet goed geregeld binnen onze gemeente. Daarvoor doen we in deze notitie dan ook een voorstel.

Wat is respijtzorg?

Onderstaand is de definitie opgenomen zoals deze is vastgesteld in de actualisatie nota Mantelzorgbeleid.

Respijtzorg is vervangende zorg voor een mantelzorger. Respijtzorg is voor een mantelzorger veel meer dan alleen ontspanning. Respijtzorg is van groot belang om overbelasting te voorkomen. Soms heeft de mantelzorger even tijd voor zichzelf nodig. Om uit te rusten, andere mensen te zien of andere dingen te doen dan zorgen. Vervangende zorg of respijtzorg betekent tijdelijk de zorg overdragen aan een ander.

Respijtzorg kent vele vormen: opvang buitenshuis, zoals dagopvang, verblijf in een logeerhuis of in een time-outvoorziening of een zorg vrijwilliger thuis in zijn/haar vertrouwde omgeving. De respijtzorg kan uitgevoerd worden door een beroepskracht of vrijwilliger. Respijtzorg kan incidenteel zijn, bijvoorbeeld tijdens een vakantie, of structureel, bijvoorbeeld een dagdeel per week of een weekend per maand. Respijtzorg is soms gratis, bijvoorbeeld als het om ondersteuning door vrijwilligers gaat.

Als de zorgvrager zelf ondersteuning krijgt vanuit de Wmo is een vergoeding vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) mogelijk. Als de zorgvrager zorgt krijgt vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) dan is een indicatie voor respijtzorg mogelijk bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). In beide situaties geldt hiervoor een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Ook vergoeden zorgverzekeraars respijtzorg geheel of gedeeltelijk vanuit de aanvullende verzekering. Een zorgvrager kan bij de gemeente vanuit de Jeugdwet een aanvraag doen voor logeeropvang voor kinderen met een beperking, stoornis of aandoening.

Wat is het gemeentelijk beleid voor respijtzorg ?

Respijtzorg kan worden gegeven door een (zorg) vrijwilliger en/of door een professional. Het gemeentelijk beleid voor respijtzorg heeft alleen betrekking op respijtzorg door (zorg)vrijwilligers. Met dit onderscheid brengen we het huidig gemeentelijk beleid in beeld en geven aan wat er zoal gedaan wordt.

Respijtzorg door vrijwilligers

Deze vorm van ondersteuning door vrijwilligers vindt plaats in de vorm van vrijwillige zorg thuis, georganiseerde burenhulp, buddyzorg, boodschappendienst, en andere mogelijkheden. Het werven, selecteren, scholen en begeleiden van deze vrijwilligers vereist een zorgvuldige aanpak. Het meest lastige daarbij is de werving van de vrijwilliger die professionele zorg kan leveren. De vraag naar dergelijke vrijwilligers is groter dan het aanbod.

De match tussen hulp geven en hulp vragen en de begeleiding daar om heen wordt uitgevoerd door Welzijnswerk Midden-Drenthe. Aanvragen kunnen gedaan worden bij de dorpenteams van Welzijnswerk Midden-Drenthe. De koppeling vindt bij voorkeur plaats in de eigen woonomgeving. De verbinding tussen vrijwilligerswerk en professionele hulp is lokaal het gemakkelijkst te leggen (o.a. via lokale hometeams, hulpverleners en cliëntadviseurs). Hiervoor werken meerdere organisaties voor vrijwillige hulpverlening met elkaar samen (SamSam).

De ervaring heeft geleerd dat Welzijnswerk en haar voorgangers goed waren en zijn in het werven van goede vrijwilligers.

Toch is ook in Midden-Drenthe langzaam zichtbaar dat het werven van vrijwilligers niet meer vanzelf gaat. Kwalitatief zien we dat bij de vrijwilligers die professionele zorg moeten verlenen en kwantitatief bij de werving van vrijwilligers in algemene zin.

Op 26 februari 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met de bekostiging van aanvullende scholing en vervoerskosten van zorgvrijwilligers. Op basis van een tweejarig projectvoorstel van Welzijnswerk Midden-Drenthe is een budget van € 32.000,- beschikbaar gesteld.

Want, voor de komende tijd is samengevat erg belangrijk dat,

- Het aantal zorgvrijwilligers groeit en er een goede match tot stand komt met de zorgvrager;
- Er voldoende tijd beschikbaar is om het matchingsproces tussen zorgvrager en vrijwilliger zo zorgvuldig mogelijk te laten onder een goede begeleiding;
- Voor een zorgvrijwilliger blijvende begeleiding aanwezig is en bij voorkeur door een vast iemand;
- Naast aanvullende scholing een vergoeding van vervoerskosten gegeven kan worden, met name voor die vrijwilligers die werken met mensen met een psychische of psycho-geriatrische beperking.

Allereerst kan vastgesteld worden dat het gemeentelijk beleid voor respijtzorg goed is geregeld met de eerder aangegeven mogelijkheden. Wel is er sprake van nog veel onbekendheid met de mogelijkheden en regelingen. De verwachting is dat de komende jaren de behoefte aan (zorg) vrijwilligers zal toenemen om aan de groeiende vraag te kunnen blijven voldoen. Dat betekent dat er meer communicatie moet komen over de mogelijkheden van respijtzorg en over het werven van extra (zorg-)vrijwilligers.

Met meer communicatiemiddelen bedoelen wij het opstellen en uitgeven van een Midden-Drentse voorlichtingsbrochure met een respijtwijzer;

Respijtzorg door professionals

Daarnaast wil de gemeente aanvullend aan de vrijwillige respijtzorg een stap verder gaan in de professionele ondersteuning van respijtzorg. Nadat is vast komen te staan dat er geen mogelijkheden zijn om de respijtzorg middels vrijwilligers in te vullen wil de gemeente de inwoners de mogelijkheid bieden om eenmalig een financieel beroep te doen op de

gemeente. Praktisch alle ziektekostenverzekeraars bieden tegenwoordig de mogelijkheid om bij te verzekeren voor respijtzorg. Verzekeringen kun je maar op een moment in het jaar veranderen en voor degenen die een respijtzorg vraag hebben gedurende het jaar is op dat moment bij verzekeren geen mogelijkheid.

Voorgesteld wordt om voor personen die aan de volgende criteria voldoen op jaarbasis een bedrag van € 750,00 beschikbaar te stellen:

1. Er is sprake van minimaal 8 uur professionele zorg per week aan een naaste met een beperking of chronische ziekte.
2. De zorgvraag kan niet worden ingevuld met een zorgvrijwilliger.
3. Het inkomen is maximaal 130% van het minimuminkomen.
4. Er is geen aanvullende verzekering die de gevraagde kosten dekt.
5. De bijdrage wordt eenmalig verstrekt.

De uitvoering van deze regeling vindt plaats door de gemeente.

Welke kosten zijn hiermee gemoeid?

Vooralsnog willen we voor de kosten de volgende bedragen beschikbaar stellen:

Bijdrage kosten respijtzorg	€ 5000,00.
-----------------------------	------------

Voor deze post geldt dat dit een eerste inzet is, omdat we geen goed beeld hebben hoeveel personen aan de gestelde criteria voldoen. De kosten worden betaald uit de post 'overige uitgaven' van het WMO budget. Mocht er meer geld nodig zijn omdat het aantal aanvragen hoger is dan verwacht dan wordt dit uit het WMO budget gefinancierd. Dit budget biedt daarvoor voldoende ruimte. Het belang van het benoemen van een bedrag is vooral administratief van aard omdat er een post moet komen in de begroting van waaruit deze kosten worden betaald.

Bijlage 1. Voorzieningen voor Respijtzorg in Midden-Drenthe

(naar de stand van zaken per mei 2016, met dank aan Welzijnswerk Midden-Drenthe)

1. Vrijwillige thuiszorg	-Welzijnswerk Midden-Drenthe	www.welzijnswerkmd.nl
2. Professionele thuiszorg	-Icare -Zorggroep Drenthe -De Zorgzaak -Chalcedoon Zorg (Smilde) -Buurtzorg -Derkshoes (W'bork) ??	www.icare.nl www.zorggroepdrenthe.nl www.zorgzaak.nl www.chalcedoonzorg.nl beilen.westerbork@buurtzorgnederland.com www.derkshoes.nl
3. Bij gastgezin	-Mee Drenthe -Gastouderbureau Sam Sam (van 0 – 12 jaar)	www.meedrenthe.nl www.gobsamsam.nl
4. Zorgboerderij	-De Klimop (Smilde) voor 12-24 jaar met een beperking -Ying Yang (Beilen) voor kinderen met beperking -An de Wieke (N.Balinge) St. zorgboerderijen Drenthe Zie: -De Hansehof (Beilen) voor mensen met beperking -Eeckenhout (Smilde) mensen met beperking en ouderen -De Delma (Mantinge) voor 8-18 jaar met een beperking -De Bonte Ruiter (Smilde) mensen met beperking -Zorg en dier (Smilde) voor mensen met beperking, ouderen enz. -De Zorgboer-Drenthe (Spier) voor mensen met beperking -Margriet manege (W'bork) voor mensen met beperking -Zorg en Vrij (Wijster) 7-18	www.zorgboerderijdeklimop.nl www.zorgboerderij-ying-yang.nl www.zorgvakantieopmaat.nl www.zorgboerderijendrenthe.nl www.dehansehof.nl www.zorgboeren.nl/eeckenhout www.zorgboeren.nl/de_delma www.zorgboeren.nl/de_bonte_ruiter www.zorgboeren.nl/zorg-en-dier/zorg-en-dier www.zorgboeren.nl/de-zorgboer-drenthe/de-zorgboer-drenthe www.zorgboeren.nl/zorgmanege-prinses-margriet-manege www.zorgboeren.nl/zorg-en-vrij/boerderij

	jaar met een beperking	
5. Logeerhuis	Andewieke (logeer-vakantieboerderij)	www.zorgvakantieopmaat.nl
6. Activiteiten-centrum	-Pluspunt Karspelhuis (Beilen) -Pluspunt 't Beurtschip (Smilde) -Derkshoes (Westerbork)	www.welzijnsworkmd.nl www.derkshoes.nl
7. Logeren in woonvoorziening	-MEE Drenthe (VG) -Promens Care (VG)	www.meedrenthe.nl www.promenscare.nl
8. Verzorgingshuis	-Westeres (Beilen) -Driemaster (Smilde) -Derkshoes (W'bork)	www.zorggroepdrenthe.nl www.interzorg.nl www.derkshoes.nl
9. Verpleeghuis	-Altingerhof (Beilen) -Altingerhoes (Westerbork) -Beurtschip (Smilde) -Westeres (Beilen)	www.icare.nl www.zorggroepdrenthe.nl
10. Zorghotel	In onderzoek door gemeente	

Bijlage 2. Resultaten onderzoek respijtzorg 2015 in MD

In februari 2015 heeft het CPM een enquête gehouden onder de mantelzorgers die toen geregistreerd stonden bij het CPM. Het CPM had behoefte aan meer informatie over de mantelzorgers, over tijdsbesteding en zwaarte van mantelzorgtaken, over de gewenstheid van de CPM activiteiten, alsook over het al of niet bekend zijn met en het gebruik van respijtzorg.

In februari 2015 hebben 119 mantelzorgers de enquête ontvangen. 80% van het aantal mantelzorgers heeft de enquête ingevuld. Dit hoge percentage is te danken aan het feit dat de CPM kerngroepleden de enquêteformulieren thuis bij de mantelzorgers hebben opgehaald.

In getallen: van de 119 enquêteformulieren zijn er 95 ingevuld (geheel of deels), waarvan 83 mantelzorgers en 12 ex-mantelzorgers. Twee vragen gingen over respijtzorg:

A. Bent u bekend met respijtzorg?

Ingevuld met: ja: 35 mantelzorgers
 nee: 49 mantelzorgers
 niet ingevuld: 11 mantelzorgers.

Conclusie:

Minder dan de helft van de respondenten kent 'respijtzorg'. Meer dan de helft van de respondenten is niet bekend met respijtzorg.

B. Hebt u wel eens gebruik gemaakt van respijtzorg en in welke vorm?

Ingevuld met: ja: 11 mantelzorgers, in de vorm van logeer-, dagopvang, dagje uit, zorgverlener komt thuis, vrijwilliger (o.a. zonnebloem), familielid, organisatie 'handen in huis' of in vorm van PGB;
 nee: 49 mantelzorgers, waarvan enkelen aangaven de volgende redenen vermelden: niet nodig, geen familielid, zorgvrager wil niemand anders en geen vergoeding door zorgverzekeraar. Van de overgrote meerderheid is de reden onbekend;
 niet ingevuld: 35 mantelzorgers.

Conclusie:

Een gering aantal personen (ongeveer één vijfde van de mantelzorgers, die respijtzorg heeft ingevuld) heeft wel eens gebruik gemaakt van respijtzorg in de vorm van professionals/prof. instellingen en vrijwilligers. Op het aantal respondenten in z'n geheel is het nog geen 10% van de mantelzorgers.

Een grote groep mantelzorgers (de helft) maakt geen gebruik van respijtzorg. Redenen zijn onvoldoende of niet bekend.

Onbekendheid met respijtzorg komt duidelijk naar voren. Hierop zou actie kunnen worden ingezet.

In de periode maart – tot eind 2015 zijn 129 nieuwe mantelzorgers bij het CPM ingeschreven. Ook bij deze nieuwe groep van mantelzorgers is op verzoek van de gemeente de bekendheid van en met respijtzorg gemeten.

Eind december 2015 zijn alle 129 nieuw ingeschreven mantelzorgers per post benaderd met dezelfde vragen over respijtzorg. In een gefrankeerde en geadresseerde envelop kon men

de formulieren opsturen. 59 mantelzorgers hebben gereageerd, bijna 46%. De twee vragen gingen over respijtzorg.

A. Bent u bekend met respijtzorg?

Ingevuld met: ja: 19 mantelzorgers
nee: 40 mantelzorgers.

Conclusie: voor de overgrote meerderheid (40 personen) is respijtzorg onbekend.

B. Hebt u wel eens gebruik gemaakt van respijtzorg en in welke vorm?

Ingevuld met: ja: 4 mantelzorgers, in de vorm van gastgezin, wandelen, dagbesteding, logeerhuis;
nee: 55 mantelzorgers, waarvan 29 aangeven het (nog) niet nodig te vinden, 10 niet bekend zijn met, 5 het niet van toepassing vinden en 2 overig (zorgvrager in instelling, PGB);
niet ingevuld: 9 mantelzorgers.

Conclusie:

De overgrote meerderheid heeft geen gebruik gemaakt van respijtzorg, in wat voor vorm dan ook.

Voor deze groep is een aanvullende vraag gesteld.

C. Zou u gebruik willen maken van respijtzorg en in welke vorm?

Ingevuld met: ja: 25 mantelzorgers, in de vorm van vakantie, oppassen, vrijwilliger, professionele hulp en 24-uurszorg (totaal 14x) en 11 personen geven aan dat ze de vorm nog niet weten en dat het misschien iets is voor de toekomst;
nee: 34 mantelzorgers, waarvan 22 geen reden geven, 3 niet nodig vinden en 9 het iets vinden voor de toekomst.

Conclusie:

Ruim 40 % van de respondenten geeft aan gebruik te zullen maken van respijtzorg, waarvan de helft denkt dat het iets is voor de toekomst.

Iets meer dan de helft van de respondenten (60%) geeft aan geen respijtzorg nodig te hebben.

Algemeen beeld van beide onderzoeken is:

- ***t.a.v. bekendheid respijtzorg: meer dan de helft van de geënquêteerde mantelzorgers is niet bekend met respijtzorg;***
- ***t.a.v. gebruik respijtzorg: meer dan de helft van de respondenten heeft geen gebruik gemaakt van respijtvorzieningen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat men het nog niet nodig vindt en de onbekendheid van en met respijtzorg;***
- ***op de aanvullende vraag voor de laatste groep geënquêteerde mantelzorgers (59 personen) geeft ruim 40% aan dat ze of nu of in de toekomst gebruik (zullen) maken van respijtvorzieningen.***